

5. razred

28. 5. 2020

NIT, SLJ, TJA, TJA, GUM, DRU

NARAVOSLOVJE IN TEHNIKA

Ponovite:

Snov zavzema prostor, NIT str. 82 in 83

Snovi različno shranjujemo, NIT str. 84 in 85

Masa snovi se ohranja

Oglejte si razlago snovi na posnetku:

<https://www.youtube.com/watch?v=2C3M6nCTgdA>

Odprite učbenik NIT na strani 86 in 87. Preglejte slike in preberite besedilo.

Z digitalno tehtnico izmerite svojo telesno maso in maso kakšnega večjega predmeta.

V kuhinji izberite nekaj živil in s pomočjo kuhinjske tehtnice ugotovite, kolikšna je njihova masa.

Svoje meritve zapišite v zvezek.

SLOVENŠČINA

Današnje uro bomo izvedli preko Zooma.

Učenci, ki se ne bi mogli pridružiti, delajte po spodnjih navodilih.

Napišite v zvezek.

Pridevniki so besede, ki izražajo **lastnost**, **vrsto** in **svojino**.

Zato ločimo tri vrste pridevnikov:

LASTNOSTNE, **VRSTNE** in **SVOJILNE**.

Z vprašalnico **KAKŠEN** sprašujemo **po LASTNOSTNIH PRIDEVNIKIH**. (npr. nova obleka)

Z vprašalnico **KATERI** oziroma **KATERE VRSTE** sprašujemo **po VRSTNIH PRIDEVNIKIH**. (npr. poročna obleka)

Z vprašalnico **ČIGAV** sprašujemo po **VOJILNIH PRIDEVNIKI**. (npr. **sestrina** obleka)

Preberite besedilo.

Juretovemu psu je ime Ajk. Je pasme nemški ovčar. Ajkova dlaka je črne, rjave, bele in rumenorjave barve. Njegove oči so temne. Je ubogljiv in prijazen pes. Včasih je tudi nagajiv. Nikoli pa ni napadalen.

Prepišite in vstavite manjkajoče besede. Kaj manjka? Manjkajo PRIDEVNIKI. Napišite z isto barvo, kot ste jo za posamezno vrsto pridevnikov uporabili pri razlagi.

Ajk je ovčar. Je in barve.
Ima oči. Po naravi je

Vstavite besedo, s katero sprašujemo. Napišite jo z isto barvo, kot ste jo za vprašalnice za posamezno vrsto pridevnikov uporabili pri razlagi.

- a) psu je ime Ajk? Juretovemu.
- b) vrste ovčar je Ajk? Nemški.
- c) barve je Ajkova dlaka? Črne, rjave, bele in rumenorjave.
- č) so Ajkove oči? Temne.
- d) je Ajk po naravi? Ubogljiv in prijazen.

Rešite vaje v DZ 2, str. 51 do 52, nal. od 5 do 8.

ANGLEŠČINA

GLASBENA UMETNOST

Ljudska glasbila

Napišite v zvezek.

Ljudska glasbila so preprosta glasbila, ki jih je človek naredil sam, da bi z njimi spremljal petje.

Na glasbila so igrali **ljudski godci**. Godci so bili nadarjeni posamezniki, ki so si z godčevstvom služili dodaten denar za preživljanje.

Oglejte si glasbila na sliki.



- | | | |
|---|--------------------------|--------------------|
| dude | 10 žvegla "šestka" | 19 nunalca |
| 1 male cimbale | 11 žvegla "devetka" | 20 lončeni bas |
| 2 bordunske citre/drsovce/švrkovce/citera | 12 stranščica/postranica | 21 boben |
| 3 violinske citre | 13 glinena okarina | 22 tukalca |
| 4 tamburaška bisernica | 14 dvojnice | 23 lesene žlice |
| 5 tamburaški brač | 15 šurla | 24 kamenčki |
| 6 mali bas/čelo | 16 kravji rog | 25 nečke |
| 7 trstenke | 17 trobenta | 26 buča |
| 8 žvegla "petka" | 18 drumlica | 27 "hudičev boben" |



V zvezek narišite vsaj štiri ljudska glasbila.

Prisluhnite posnetku.

<https://www.radovednih-pet.si/vsebine/rp4-gum-sdz-osn/#>

DRUŽBA

Ustoličevanje knezov in sprejem krščanstva

Spoznali ste, da se je prva država **Slovanov** imenovala **Karantanija**. Bila je **kneževina**, ki jo je vodil **knez**. Kneza je izbralo ljudstvo.

Kako so ga **ustoličili**, boste spoznali danes.

Najprej preberite v učbeniki DRU, str. 88, šele nato si oglejte posnetek ustoličevanja v izvedbi Dramskega društva Litija.

Kmet, obdan z ljudstvom, sedi na knežjem kamnu. Novi knez prihaja s svojim spremstvom. Preoblečejo ga v kmečko obleko. Kmet, sedeč na knežjem kamnu, vpraša: »Kdo je ta, ki prihaja?« Okrog stoječi mu odgovorijo: »Bodoči knez je.« Spet vpraša: »Ali je pravičen sodnik in mu je mar blagor domovine? Ali je branilec krščanske vere?« Odgovorijo mu: »Je in bo.« Kmet nato vpraša: »S kakšno pravico me sme odstraniti s tega sedeža?« Odgovor se glasi: »S 60 denarji, s pisanim govedom in kobilom in oblačili, v katera je bil prej oblečen knez. Poleg tega bo tvoja hiša prosta vseh davkov.« Sedaj kmet narahlo udari bodočega kneza po licu in s tem ukaže, naj bo pravičen sodnik. Potem bodoči knez s prisego potrди obljube. Nato stopi na kamen in z mečem udari na vse štiri strani neba in s tem pokaže, da bo pravičen sodnik. Iz kmečkega klobuka popije požirek mrzle studenčnice, kar pomeni, naj ljudstvo ne bi imelo poželenja po vinu, ampak se bo zadovoljilo s tem, kar rodi domača zemlja. Knez in vsi okrog stoječi se nato odpravijo še k maši v cerkev Gospe Svete, kjer knez sprejme blagoslov.

(Skrajšan opis ustoličevanja po Zgodovinski čitanki 6, Ljubljana 1985, str. 39–40.)



Knežji kamen je danes shranjen v muzeju v Celovcu.

<https://www.youtube.com/watch?v=YHZiJeHoQJg>

Karantanci so sprejeli krščansko vero.

Preberite v učbeniki DRU, str. 89.

Krščansko vero so sprejeli tako, da je knez Borut poslal sina Gorazda in nečaka Hotimirja k Bavarcem, kjer sta se pokristjanila. Ko sta se pozneje vrnila v Karantanijo in tu vladala, so na njuno željo prišli sem tudi misijonarji, ki so širili krščanstvo. Zgradili so prve cerkve in preganjali poganske običaje.

Preberite še razlago besed in povzetek prepisite v zvezek.



barbari

tako so Rimljani imenovali ljudstva, ki so bila v primerjavi z njimi na nižji stopnji kulturnega razvoja

staroselci

prebivalci, ki so pri nas živeli v času rimske države

misijonarji

duhovniki, ki širijo krščansko vero med nekristjani

poganski običaji

običaji iz predkrščanske dobe, verovanje v dobre in zle duhove, vile in podobna bitja



POVZETEK

Kmalu po letu 550 so se naši predniki naselili na ozemlju vzhodnih Alp. Tu je nastala država Karantanija. Njeno središče je bilo na Krnskem gradu na Koroškem. Karantanske kneze je volilo ljudstvo. Poseben obred ustoličevanja je potekal v slovenskem jeziku. Karantanci so sprejeli krščansko vero.